

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések Árszabály szerint.

A földmivesek nyugdija.

Tudjuk, hogy a gazda, cseléd és munkás mennyire egymásra van utalva. Allandó békés egyetértésre van szükség. Azért teljes erővel fel kell karolnunk azokat az intézményeket, amelyek az egymásra utalt osztályok jobb sorsára nagy befolyással vannak.

Ilyen a nép érdekében alkotott országos törvénnyel megcsinált intézmény, szerintünk a munkás és cseléd-pénztár, melyről a napokban olvastunk egy kommunikét, hogy egy hónap lefolyása alatt 4000 ember lépett ujabban abba s önkényes tagjainak száma az ötvenhatezret meghaladja. Örülünk ennek, hogy munkás, kisgazda sorsát ebben az állam minden vagyonával felelős, törvény által csinált országos pénztárban biztosíthatja. Tehát, hogy ide beléphet a munkás, a gazda, a szakmányos, a kertész, a kubikos, sőt az is, aki gazdálkodással ha csak mellékesen is foglalkozik. Örülünk annak, hogy akinek egy kis kertje, méhese, baromfitenyésztése van, az beállhat a pénztárba rendes tagnak és öregségére magának nyugdíjat biztosíthat. A törvény csak azt a föltételt köti ki, hogy 14 éves kort már betöltöttek legyenek, de még 35 éves koron ne legyenek túl azok, akik a munkáspénztár tagjai akarnak lenni.

Azt hiszszük, kötelességünk tárgyilagosan ismertetni a segélypénztárt és arra hívni fel olvasóinkat, hogy a falu népével az intézményt megismeressék. A szabályok szerint, aki hetenként 20 fillért akar a nyugdíjba befizetni, vagyis évenként 10 korona 40 fillért, az magának biztosítja: 1. Ha 10 évi tagság után munkaképességét bármely okból előreláthatólag mindenkorra oly mértékben elveszti, hogy e fogyatkozás következtében felényit sem képes évenként megkeresni, mint amennyi egy helybeli (nő, férfi) gazdasági munkás vagy cseléd évi átlagos keresménye, élete fogytáig, illetőleg keresetképességének netáni visszanyeréséig havi 10 korona segélyt (nyugdíjat) kap, ha pedig a keresetképtelenség 10 éven belül állana be s a tag a tagsági díjakat nem akarja addig fizetni, amíg a segélyre való joga megnyílnék: a pénztár a befizetett tagsági díjakat, az előzőleg netalán kifizetett segélyösszegek betudásával, a tagnak kamattal visszafizeti.

2. Ha meghal a tag és halálát nem baleset okozta, akkor családjának: ha legalább 5 évig volt tag, 200 korona, ha legalább 10 évig volt tag, 250 korona, ha legalább 15 évig volt tag, 270 korona segélyt, vagy ha családja nem maradt, temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár. Ha pedig a tag halála a belépéstől számítva öt éven belül következnek be: a pénztár a befizetett tagsági díjakat az előzőleg netalán kifizetett segélyösszegek betudásával a hátramaradt családnak kamattal visszafizeti. 3. Ha előbb még segélyt nem kapott, 65 éves korában a tag 100 koronát kap, azonban ha 65 éves korán túl munkaképtelenné válik, a havi 10 korona segélyt is megkapja, illetőleg ha baleset éri, a baleseti segélyeket s ha meghal, családja a halál esetére szóló segélyt is megkapja. 4. A pénztár központi igazgatósága különös méltánylást érdemlő esetekben háromszáz koronáig terjedhető rendkívüli segélyt ad.

5. Ha tagot baleset éri: ingyen gyógykezelik, ha a baleset miatt egy hétnél tovább munkaképtelen, mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, 60 napon túl pedig mindaddig, míg munkaképessége helyre nem áll, tehát esetleg életfogytáig havonként 10 korona segélyt kap; ha a baleset következtében meghal, hátramaradt családjának egyszermindenkorra 400 korona segélyt, vagy ha családja nem maradt temetésére 100 korona segélyt ad a pénztár.

Ezeket a törvény biztosítja mindenkinek, aki hetenként 20 fillért akar a nyugdíjra megtakarítani. Lehet azonban a pénztárban 100 korona havi nyugdíjat is biztosítani.

Aki be akar lépni a segélypénztárba, annak a község házához (vagy ahol már a pénztárnak helyi bizottsága van, annak az intézőjéhez) kell elmenni. A község házában azután beiratkozhatik.

Zavarok Törökországban.

— Előfizetőnkől. —

Konstantinápoly, április 1.

Onök otthon azt hiszik, hogy itt, az alkotmányos törökbirodalomban nagy a nyugalom, az alkotmányosság fölött támadt öröm. Pedig csalódnak. Forrong bizony az egész Törökbirodalom, s az európai Törökországban, még a hadseregben is vannak nyugtalanok, akik szívesebben látnák a régi kormányrendszert, mint az újat. Azt

hiszem, nem telik el sok nap, s kapnak majd híreket zavarokról, jól lehet a kormány teljes erejével iparkodik arra, hogy a zavarokról szóló hírek se helyi, se külföldi lapokban napvilágot ne lássanak.

Azsiái Törökországban azonban már teljes a felfordulás, s nincs elegendő számú hadsereg, hogy rendet csinálhassanak. A különböző törzsek egymás után lázadnak föl. Babilonában a Derszim törzs lázadt föl. A bagdadi helyőrséget mozgósították a lázadó törzsek ellen.

Arabiában Ibned Dervis hadserege Medina és Hafisz között összerombolta a vasutat. A török zarándokok, kik vasuton utaztak, most a waggonokban tanyáznak.

Assziriában mahdi támadt, ki mint önálló uralkodó uralkodik. Jemenből, Szanából jelentések érkeztek, hogy fellázadt törzsek megverték a török rendes katonaságot. El-esett 200 katona, megsebesült két tiszt, 19 katona. A katonaság erre bosszúból felgyújtotta a falvakat.

Gyezirben 12000 lázongó van állig felfegyverkezve. Dijarbekirben a kurd törzsek lázongnak.

Hogy az arab törzseket lecsillapítsák, mert a katonaság nem bír velök, a török kormány pénzzel akarja őket lekenyerezni. A lázadás lecsillapításának ez bizonyára új módja, de sikere hamarosan aligha lesz.

Szalonikiből érkezik a hír, hogy a bolgár kamitácik között megszűnt az egyetlenkedés, s most közösen nagy forradalmi akciót szerveznek. Erre különösen az is készíti őket, mert Bulgária ellen még mindig tart a bojkot. Két bolgár komitácót meggyilkoltak, mert árulókká lettek.

Azsiái Törökországban növeli a veszedelmet az éhség, melynek csillapítására pénze a kormánynak nincs.

Különös, hogy a török kormány szokatlanul nagy mérvben fegyverkezik. Szinte önkéntelenül merül föl a kérdés, hogy ugyan ki ellen?

Megállapítható az alkotmányos korszak elején az is, hogy a török kormány intézkedéseket tett a keresztény elemi iskolák bezárására. Ez a hirhedt új török vallásszabadság, egyenlőség. Az új törökök szabadkőművesei is megkezdték hát az aknamunkát.

Szabadka fejlődése.

— Zenede és kulturpalota. —

V.

Legutolsó cikkünkre, mely a zenede és kulturház együttes felépítésével foglalkozott, a következő levelet kaptuk ismert kezeiből.

„Tekintetes szerkesztőség.

A zenede és kulturház együttes felépítésével foglalkozó cikküket néhány szóval én is ki szeretném egészíteni, remélve, hogy talán valamivel én is előmozdíthatom a felvetett eszme megvalósítását. Mert hogy Szabadkán kulturpalota csak így létesülhet, hogy már is elég gazdag közönyvtárunk csak így lehet állandó és célszerű otthonra, ez nekem is meggyőződése.

Mindenek előtt megjegyzem, hogy a

hangversenyterem alkalmas helyiségül szolgálna szabadliceumi, vagy más népakadémiai előadásokra is.

Persze, a megvalósítás legnehezebb része a pénz. Csak az első pillanetban. Szerintem a pénzkérdést is megoldhatnák és pedig úgy, hogy Szabadkának a kulturház felépítése alig kerülne valamijébe.

Régi történet, hogy a muzeumok és közkönyvtárak országos felügyelője, Fehérpataki megígérte, miszerint a szabadkai kulturház felépítésére minimális 40.000 korona állami segílyt eszközöl ki.

A zenede felépítésének kérdésénél meg kellene tehát ragadni az alkalmat is, és az ígérést is. Mert zenede épül, sőt tudtommal a tanács már megbízást is kapott a törvényhatósági bizottságtól, hogy a zenede tervezetére irassa ki a pályázatot. Nos, mielőtt ezt megtennék, kibővíthetnék vagy módosíthatnák a határozatot úgy, hogy az a kulturházra is vonatkozzék.

Eközben azonban megtehetnék a szükséges lépéseket Fehérpataknál is. Erős a meggyőződés, hogy ez egyszer a kormány részéről Szabadka nem részesülne visszautasításban. Természetesen az utánjárás fáradtságaitól, a kezdet nehézségeitől, talán az első határozatlan választól sem kellene megijedni. Hiszen Szabadka, amely annyi milliót áldozott már a magyar kulturáért, megérdemelné a magyar államtól, hogy a magyar kultúra érdekében néhány ezer korona támogatásban részesüljön.

Kérem a tek. szerkesztő urat, közölje e néhány kiegészítő sort lapjában, nevem elhallgatásával, mert hiszen nem a név a fő.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok.

Zenta hatósága és a zsidók.

A zentai katolikus legényegyesületnek az a szerencsés gondolata támadt, hogy termeiben állandósította az ismeretterjesztő mozgófénykép előadásokat s így lehetlenné tette azt is, hogy a mozik Zentán erkölcstelenségekkel, keresztényellenes mutatványokkal traktálják a zentai publikumot.

Megirigyelte ezt a zentai legényegylettől néhány zsidó s addig járt a polgármester meg a rendőrség nyakára, míg végre ezeknél az uraknál kieszközöltek egy rendeletet, a zsidó befolyás illusztrálásaképpen, mely a kath. legényegyletnek ezen előadásokat betiltotta.

A vármegye alispánja azonban a hatóságot táviratilag utasította, ezen rendelet visszavonására. Ezen esetről kifolyólag a kath. legényegylet több tagja ezen figyelmeztetést teszi közzé:

A Zentai Katolikus Legényegyesület tagjaihoz!

Valami Nádas-féle szintársulat működik Zentán. Ezen társulat kedvéért Madari főkapitány be akarta tiltani mozgósínházunk előadásait. Persze nem a saját kezdeményezésére, hanem befolyása alatt azoknak, akik a műpártolást nem a kultúra iránti önzetlen lelkesedéssel üzik. Azonban nem sikerült, mert Vojnits alispán táviratilag utasította Madarit az engedély megadására. Kezdődik tehát az a „nagy társadalmi mozgalom“ melyet a zentai Uránia, Schwarc, Szommer és Veres indított ellenünk. Első sikertelen támadásuk volt ez, melyet a színházban állandó műsoron levő ronda német és vallás-gunyoló francia darabok kedvéért — a kulturmissió leple alatt intéztek ellenünk. — Hát ilyen darabokban rejlik a magyar nyelv és kultúra, a nemzeti érzés és erkölcsösség nevelése, melyért Nádas évenként több ezer korona segílyt kap az államtól? Die blaue Maus, Der fidele Bauer c. darabokkal ápoljuk mi a magyar kulturát? A minden izükben sikamlós darabok nemesítik az erkölcsüket? Ennek a kedvéért kellett magát kitenni támadásnak Szárits polgármesternek és Madari kapitánynak.

Ezen eljárás arra készlet bennünket, hogy figyelmeztessük tagjainkat a szindarabok silány és erkölcsonró mivoltára. Igaz

magyar, becsületes katolikus és Kath. Legényegyesületi tag, hitvány operettjeiket nem nézi végig.

Zentán, 1909. apr. 3.

A zentai Kath. Legényegyesület több tagja.

A forradalmárok!

A magyarországi szociáldemokraták, miután föladták a reményt a viszonyok kényszerűsége miatt, hogy a közel jövőben megválthassák a világot, sutba vágják a másik hangzatos címet is, a forradalmi jelzést. Ok, a nagy dogmatikusok, kikerül tudjuk, hogy néhány év előtt még kimarták maguk közül azt, aki Marxot nem térdre borulva imádtá, ennek és Engelsnek minden figyelmzettető, óvó intése dacára a pánszlávizmus vizeire eveztek be.

Marx is, Engels is, de főleg az előbbi és éppen a magyar szabadságharcral kapcsolatban tagadják, hogy a szlávok evolúcióképes népek volnának s hogy valaha, mint a műveltség és gazdasági haladás munkásai szerepet játszanának a történelemben.

Tagadják és pedig történelmi tényekre támaszkodva, hogy a szlávok forradalmi nép lehetne, sőt egész Európában ők a leg-erősebb támaszai a reakciónak, zsarnokságnak. Es ha a jövőben a szabadságmozgalmak gátat találnak maguk előtt, az eme nehézséges népfajnak sötét árnya lesz, amint-hogy az volt a 48-iki forradalmak idején.

Es csodálatosképpen a mi dogmákon vesszőparipázó szociálistáink egészen megfeledkeztek ezen intő szózatról. — Mind hevesebb és hevesebb szemforgással kacsingattak a nemzetiségi izgatókra. Minden egyes alkalommal kimutatták, hogy a magyarságot megvetik és a nemzetiségeknek törhetetlen fegyvertársaik. Egyre szédületesebb forgással járták Salome csábtáncát, míg végre a mult vasárnap teljesen oda szédültek a meg-büvölendő lábai elé!

Dr. Kunfi Zs. azaz Zsigmond fájdalmas megilletődéssel telt szavakkal, a tudakosság mázával bevont beszédben kesereg, hogy a szegény ártatlan Szerbiának, az élni, lélekzení vágyó szláv népecskének fejet hajtvá le kellett szerelnie az otromba Ausztria-Magyarország előtt. Hallatlan és brutálisnak nevezte azt a körülményt, a melynek szentinte egyedül a magyar agráriusok okozói, hogy Szerbiának a vámsorompók miatt disznó-malac exportjának csökkenésével 25 milliót kellett veszíteni és hogy ezt a 25 milliót mi, a magyar gazdák mertük zsebre tenni.

A nagy hűhóval megcsinált népgyűlésnek egy kis teremben is kényelmesen megférő hallgatósága angolokra tapsolva tenyereit adott igazat dr. Kunfinak, a hirtelen felé letűnt balkánpolitikusnak. — Másnap pedig élvezettel olvastatta pártja értesítőjében, hogy a nemzetköziség elvét sikerült Bokányiéknek annyira megvalósítani, hogy Ausztria és Magyarország szoc. demokratái már közös birodalmi gyűlést is tartottak Bécsben. Ime idejutottak. Nemzetünk gazdasági forradalma, küzdelmei közepett épp azt a reakciós szerepet töltik be, mint politikai szabadságharcunk idején a prágai pánszláv kongresszus.

Am, hogy mi az oka ennek a nagy magyar gyűlöletnek, nem nehéz megfejteni. A józan magyar paraszt nem türte meg, a becsapott ipari munkás pedig kezdi nem türni a Kunfi Zs. uraknak gyámkodását, mely anyagi boldogulást csak az agitátoroknak szerzett, neki pedig úgy anyagi, mint erköcsi romlását okozta. Ha pedig már ló nem lesz a kordé elé, jó lesz a számár is. Ha a magyar munkás kijózanodott, ott van még a kevésbbé intelligens szláv, azt még lehet maszlagolni. Le tehát az ostoba magyarral, ha nem látja be, hogy mily dicső dolog jakabbokányiéknek pártadót izzadni és éljen a pánszlávizmus, bár az atyamester tanításának sutba dobásával is.

Gott über die Welt! Mi lenne másként az üzletből?!

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangversenye a városi színházban.
Április 18. A szabadkai Fehéskereszt Gyermekevédő Egyesület művészi zsúrja.

— **Az érsekcsanádi plébános Szabadka szegényének.** Szomolányi János, érsekcsanádi plébános, szabadkai származású volt. Halála előtt rendelkezvén vagyonáról, nem feledkezett meg Szabadka szegényeiről sem. Kátszáz koronát hagyott a szabadkai szegényeknek is. Végrendeletének másolata ma érkezett meg a város hatóságához.

— **Uj albíró.** Ofelsége Koschier Antal bajai királyi járásbíróági jegyzőt a nezsideri királyi járásbíróshoz albíróvá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— **Értesítés.** Mária hű leányaival tisztelettel tudatjuk; miszerint az áprilisi gyűlést folyó hó 6-án, nagykedden délután négy órakor tartjuk. A társulat nagyérdemű könyvtárosnője, Hidegh Bella urleány három órától kezdve örömmel teljesíti a szent Szűz tisztelőinek óhaját. Akik a „Központi Kongregáció“ fölhívásának eleget óhajtanak tenni, a szt. Szűz tiszteletére följánlott tárgyat a kongregáció termébe küldjék!

Kong. Elüljáróság.

— **A nagyheti isteni tisztelet sorrendje.**

Nagyszerda: délután négy órakor lamentáció.

Nagycsütörtökön: 9 órakor reggel ünneplés, 4 órakor délután lamentáció.

Nagypénteken: 7 órakor reggel magyar passió, utána háromnegyed 8 körül magyar szentbeszéd, 9 órakor a többi szertartás. Három órakor délután bunyevác szentbeszéd, utána menet a kálváriára. Négy órakor lamentáció.

Nagyszombaton: Nyolc órakor reggel tűz- és vízszentelés, utána fél tíz körül ünneplés mise. Hat órakor este Feltámadás.

— **A Katolikus Legényegylet közgyűlése.** Vasárnap d. u. fél 5 órakor tartotta a helybeli kath. legényegylet szokásos évi közgyűlését. Az elnöki megnyitó és beszámoló után következett a számadások felülvizsgálása, melynek folyamán elnök jelenté, hogy a fővédnök, dr. Várossy Gyula érsek ur a mult évben 2500 koronával segítette az együletet. A közgyűlés nagy hálával veszi tudomásul ezen elnöki jelentést, s megbizsa az elnökséget, hogy a Kegyelmes Urnak ezért legmélyebb köszönetét fejezze ki. Ezután tisztujtás következett. Világi elnök lett: Fazekas Mátyás, Pénztáros: Völgyi Péter, Titkár: Dr. Bölits József, könyvtáros és segédtitkár: Kiss István. A f. évi költségvetés letárgyalása után az indítványok folyamán Kersch Mihály volt elnök örökös dísztaggá, dr. Veréb Gyulát és Bölcskey Lajost pedig tiszteletbeli taggá választották.

— **A második husvágó tanfolyam.** A második husvágó tanfolyam a szabadkai vághídon e hó 19-én kezdődik. Ezen tanfolyamra is 19 hallgató jelentkezett.

— **Tanítóválasztás.** Róth Adám körtési tanító, Csávolyra kántortanítóra választott meg. — Polónyi N. Mélykutra tanítóra választott.

— **A Hunyady-féle római ösztöndíjat,** melyet az egyházi festéssel foglalkozó magyar művészek kiválóbbjai nyernek el Rómában folytatandó tanulmányozás céljából, ez idén a római bíráló bizottság véleményezése alapján Eber Sándor a bajai állami tanítóképző zseniális rajztanára kapta meg. Ebernek nem ez az első kitüntetése. Erdemeinek elismerésül a mult évben a kultuszminiszterium a magyar tanítóképző intézetek képviselőjében Londonba küldte a nemzetközi rajztanár-kongresszusra, jutalmazni kívánván vele a kitűnő tanárt. Most a művész kapta meg méltó jutalmát. A bajai tanítóképző rajztermét díszítő hatalmas freskója, a munka alatt levő egyéb nagyszabású díszítései Ambició, Szt. Margit, Madonna, Mária menyemenetele s számtalan egyéb kisebb-nagyobb művei az ő ere-

detiségükkel, eszmegazdaságukkal a komoly törekvésű, még sok reményre jogosító s a tervezésekben máris elsőrangú művészt mutatják. Legkedvesebb tere az egyházi festészet, melyben buzgó katolikushoz illő tiszta vallásossága tükröződik vissza.

— **Nagylelkű adomány.** A Bácsbokodon elhalt Dsinits Eva asszony végrendeletében 36.000 koronát hagyott a bácsbokodi templom építésére és egyéb vallási célokra. A nemes tett nagy örömet okozott Bácsbokod hitű lakosságának körében.

— **Uj tejszövetkezet.** Bácsujlakon Kindl Ferenc piébános és Kederer József jegyző, uj tejszövetkezetet alakítottak.

— **A háboru humora.** Szomorú órák komorságába bevillant a humor egy-egy szikrája. Ez a tréfás kis eset abból a tilalomból fakadt, hogy az újságoknak a mozgósításokról nem szabad híreket közölni. Az egyik vidéki újság azt a hírt, hogy az ezred lement a szerb határra, a következő személyi hírből tudatta:

— Háziezredünk szeretett ezredese ma délvídekre utazott. A humanus főtiszt ezredét is magával vitte.

— **Milyen lesz a tavasz?** Meteor a következőket írja általánosságban a tavaszról: Tavaszunk nem fog korán bekövetkezni. Április sokat ront, amennyiben ennek elején hideg s aztán igen váltakozó időjárás köszönt be csapadékkal vegyesen, majd 19-ike körül ujra hideg, amelyet enyhít az a körülmény, hogy Mercur és Vénus belső bolygók 30-án együttállásba kerülnek a holddal, amelyet követőleg enyhébb időt várhatunk, megzavarva a 29-iki csomópont hideg jellege által, mely fagyot is hozhat. Május jellege hűvös, csapadékos, különösen a 16. és 27-iki csomópontok, amelyek napciklonok esetére fagypon alatti hőmérsékletet is hozhatnak. Május kedvezőbb akkor lenne a mezőgazdákra, ha 27-ike körül napkitöréses foltok mutatkoznának a napon.

— **A keresztény szociálista cipész- és bőrmunkások** Budapest-józsefvárosi helyi csoportja a tagok szakképzettségének növelésére cipész-szakiskolát nyitott mult év szeptemberének végén. A szakiskolát mindvégig Sárdy Géza, kiváló fővárosi cipésmester vezette az ügy iránti lelkesedésből díjtalanul. Vasárnap volt a vizsga. A szakiskolának 26 beiratkozott hallgatója volt, akik vasárnap délelőttönként gyakorolták magukat a cipő szabásban, szakszerű vezetés mellett, természetesen kemény papirokból vágták ki a cipő egyes részeit, minden szerdán este szakrajz volt, amely nemcsak a cipőrészek megszerkesztésére szorított, hanem a láb anatómiai konstrukciójára is. Átlag 20 rajzot készített mindenki s ugyanannyi cipőmintát. A 26 hallgató körül 10-en tették le a vizsgát még pedig első rangú eredménnyel. A fővárosi cipész ipartestület bizottsága, mely a legkiválóbb mesterekből állott, vizsgáztatta meg a hallgatókat a rajzok és a minták alapján. A bizottság oly jónak találta az eredményt, hogy felajánlott 20 korona jutalmat. Valóban meglepő az eredmény, mert az összes vizsgázók csak első és másodrendű oklevelet kaptak. A rajzokból és mintákból kiállítást rendeztek a derék cipészek, akik annyira meg vannak elégedve az eredménnyel, hogy legközelebb egy újabb tanfolyamot fognak rendezni. A kiállítást több mester és cipész nézte meg, akik mind elismerőleg nyilatkoztak. Mit szólnak majd a szociáldemokraták? Ok is rendeztek cipészeknek egy tanfolyamot. 80-an iratkoztak be, de ezek közül csak 13-an tudták letenni a vizsgát.

— **Gazdakör Kisközegen.** Kisközegen a község agilis jegyzőjének, Huber Lajosnak közreműködése folytán Kisközegen megalakult a Bácsbodrogyvármegyei Gazdasági Egyesületnek fiókja. A megalakulás alkalmával az egyesületet Inhoff József titkár képviselte. A közgyűlés az előterjesztett alapszabályokat egyhangulag elfogadta. Az egyes tisztségeket a következő tagokkal töltötték be: Elnök lett Szabó Lipót községi bíró, alelnök id. Varga János, titkár Huber

Lajos községi jegyző, pénztáros Majorics András, könyvtáros ifj. Varga János. Választmányi tagok Kollár József, Tibor Sándor, Gorjevác Mátyas, id. Varga György, Schneider György, Virág János, Virág István. Számvizsgálók Cinderity Máté, Juhász János, Hordósy István. Az egyesület igazgató választmányába Huber Lajos községi jegyző küldetett ki.

— **Névmagyarosítás.** Matkovics Lajos bajai lakos nevét „Mérő“-re magyarosította.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik. „És ha hallgat a cigány“ remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár. **Dohányzók figyelmébe ajánlom** szivarka hüvelykeimet:

Valódi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Terocerillas“ és „Togó“ elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésében SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

Szerencsétlenség a vasutnál.

— **Veszedelemes pillanatok.** —

F. hó 3-án, szombaton reggel 6 és 7 óra között a zentai vasuti állomáson könnyelmű vigyázatlanságból olyan szerencsétlenség származott, amely könnyen két ember halálát okozhatta volna. A szerencsétlenül járt Retter Mihály postai alkalmazott, kinek egyik hüvelk ujját vágta le a postakocsi ajtaja és a másik postai alkalmazott, Halász József csak bámulatos lélekjelenetüknek köszönhetik, hogy élve megmenekültek a majdnem biztosnak mondható halálból.

Retter és Halász a postakocsinál a kirakodással voltak elfoglalva. A postakocsi a többi kocsiól kikapcsolva magánosan állt a sín páron. Martics mozdonyvezető figyelembe sem véve azt, hogy a postakocsi a sineken áll és annál foglalatlanok, rendezte a kocsiakat és egy sor kocsi a postakocsinak tolatott. Az ütközés pillanatában Halász a postakocsi és a többi kocsi közé került és csak azáltal menekült meg a bizonyos haláltól, hogy a kocsi között hirtelen lebukva a sinek közé feküdt, míg a kocsi sor elvult felette.

Kisebb horzsolódáson kívül Halásznak nagyobb baja nem történt. Retter azonban már nem szabadult meg olyan olcsón. Ougvanis a postakocsiban volt az ütközés alkalmával. Hogy a nagy lökés következtében kapott nagy lendület által összecuszkodott s Retter hüvelykujját levágta, illetve összezúzta annyira, hogy gyorsan le kellett vágni. Vizsgálat indult meg hogy kit terhet a felelősség a balesetért.

Kölcsonkönyvtár! — Kölcsonkönyvtár!

Legújabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

== KÖLCSÖNKÖNYVTÁR ==

Előfizetési ára egy hóra . 1 korona. Kioszerelés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papír- és irodalmi cikkek kereskedése Szabadkán, Főter (a Szentháromsággal szemben). A legújabb zeneművekből és szépirodalmi munkák újdonságából állandóan nagy raktár.

Az apagyilkos.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Bartos István, huszonegyéves madarasi származású legény, édes anyjával együtt lakott Budapesten, mert sem a fiu, sem az anya nem bírta elszervezni a jómódu apa, Bartos Ferenc durva bánásmódját.

Budapesten azonban rosszul folyt a sorsuk. Egy ízben már az ősszel járt a fiu apjánál, kérve őt, hogy fogadná vissza a feleségét. Bartos Ferenc nem teljesítette a kérését. Most tavasszal a fiu ismét haza

utazott Madarasra, hogy apját rábirja arra, hogy feleségét visszavegye.

Amde el volt készülve arra is, hogy az apa ismét rideg elutasítással válaszol. Ezért magával vitte revolverét, hogy ezen esetben apját lelőjje. Nem számított rosszul. Az apa csakugyan rideg visszautasítással felelt.

A fiu előlötti féktelen dühében, megelégedve az isteni törvényekről, előrántotta revolverét, s négyszer az apjára lőtt. Az egyik golyó az apa tüdőjét furta át. A sebbeiben összeroskadt embernek annyi ereje volt még, hogy a szomszéd szobába vonszolta magát, itt azonban néhány pernyi vergődés után meghalt.

Az apagyilkos nem tagadta tettét, s ha nincs is e bűnnek mentsége, mégis az apa szertelen durvaságával és az anya iránti szivtelenséggel védekezett. Beismerte azt is, hogy feltett szándéka volt apját lelőni, ha ez kérésére nem hallgatna.

A tanúk beigazolták, hogy Bartos Ferenc csakugyan szivtelen volt családja iránt.

A tárgyalást holnapra halasztották, amikor több tanút táviratilag idéztek be.

SZINHÁZ.

Utolsó előadás.

Közönség és színigazgató bucsuznak.

Feledi Boriska és Szigeti Andor közösen bucsuztak tegnap este a szabadkai közönségtől. A színtársulat valamennyi bucsuzó tagjától ünnepélyes formában vett bucsut a közönség, de olyan közvetlen melegséggel, a szeretetnek oly impozáns megnyilatkozásával egytől sem bucsuzott, mint a népszerű primadonnától Feledi Boriskától. A Erdész-lány első és második felvonás közti szünetet meg nem szünő tapsvihar és éljenzés töltötte be. Ez alatt az idő alatt vagy harmincszor hívták ki az ünnepeltet, aki szinte belefáradt a sok bókolásba. Értékes aján-dékok, virágcsokrok és babérkoszorúkból is bőven kijutott a közönség kedvenceinek, sőt a zsinórpadláról is valószínű virágzáró hullott szöszke parókájára. Olyan bravúrosan játszta meg az erdei vadmacska szerepét és olyan tüzzel énekelt, hogy már azért az egy fellépéséért is megérdemelte volna azt a sok tapsot meg babért, a miben ez este részesült. Hát még azok a többi, felejthetetlen szép esték, a miket az ő aranyos kedélyével szerzett, hogyne érdemelték volna meg azt az őszinte szeretetet, a mivel utolsó fellépése alkalmával tisztelői — az egész közönség — elhalmozták.

A férfi primadonnát Szigethyt is meleg ovációkban részesítették; de hiába, a női primadonna mégis csak közelebb tud férkőzni a szívekhez és ezért az ő derék rivalisa bizonyára nem is fog neheztelni. Annyi azonban bizonyos, hogy abban az esetben, ha külön-külön történik a bucsuzás Szigethy Banditól is ugyanolyan impozáns módon bucsuzott volna el a közönség, mint Feledi Boriskától, mert az ő érdemei sem kisebbek. Az előadás egyike a legsikerültebbek közé tartozott és a darab sem olyan kivetni való, mint a hogyan azt némelyek megállapították. A közönségnek a darab is meg a zene is igen tetszett. Az utolsó felvonás után az ünnepi hangulatban levő közönség nem akart addig távozni, amíg az ő kedves direktorától is el nem bucsuzott. Mindaddig zugott a taps, amíg csak meg nem jelent a színpadon. A szeretetnek és elismerésnek ezt a közvetlen megnyilatkozását keresetlen szép szavakkal köszönte meg dr. Farkas Ferenc, aki visszapillantást vetett az eltöltött három esztendőre. Megállapította, hogy ma már van Szabadkának művész igényű színház látogató közönsége, a minek megteremtésében neki és minként mondá — kisdud társulatának is van némi érdeme. Nem minden malicia nélkül említette meg, hogy méltatlanul megcsipdesték, megrugdosták, (nyilván a bretliták szószólóra célozott) de ő mindazt tűrte, mert lelkiismerete teljesen megnyugtatta. Meleg szavakban köszönte meg a közönség támogatását és arra kérte, hogy

azt a szeretetet, a melyben őt és társulatát részesítették, vigyék át az ő utódjára is. Végül annak a reményének ad kifejezést, hogy még egykor viszontláthatja Szabadka lelkes műpártoló közönséget.

* **Bács megyei szinikerület.** Polgár Károly szinigazgató a múlt hét végén Baján járt, hogy egy ideiglenes nyári szinkör mielőbbi építése iránt a szükséges intézkedéseket megtegye. Polgár június 10-15-ike körül akar Bajára menni társulatával s most azon fáradozik, hogy megalkossa a bácskai szinikerületet, amelynek kötelékébe tartoznék Baja, Zombor és Újvidék. Ezek volnának a téli és tavaszi állomások és a még hozzá csatlakozó kisebb városokban töltené a nyarat.

KÖZGAZDASÁG.

** **Selyemtenyésztés a Bácskában.** Megyénkben az 1908-ik év folyamán 128 községben foglalkoztak selyemtenyésztéssel. A termelők száma 27.112. A termelés mennyisége 496.987 kilogram selyemgubó, melynek értéke 1.022.475 korona. Egész mostanig 17.529.779 koronát fizettek ki megyénkben selyemgubóért, szederfát pedig 13.938.821 darabot osztottak ki.

„Gépész”

cimű műszaki, hetenként megjelenő lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 8 kor, fél-évre 4 kor. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai
bádogos. Szabadka, I., Kölcsey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán
szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos
órás és ékszerész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József
cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos és gépjavító üzlete Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sírkereteket, szivattyus kutakat, varrógépeket és kerékpárok szakszerű javítását, szobacsengők és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai
Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fekete, Temunovits és Társai
kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legolesőbb bevásárlási forrás.

Fimpl István
cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István
cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma
virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalkozó Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János
bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa
varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárú. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai
húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József
dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály
motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti indóházzal szemben).

Siflis Gyula
hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula
esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly
fényképész. Szabadka, VI., Deák-utca 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos. Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc
kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő
norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlet. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o

V. kör, Kötles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-85

Vízvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

Hirdetmény!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a
→ **szabadkai első tamburás zenekar** ←
a „Hungaria“-féle vendéglőben tartózkodik.

Tisztelettel

a szabadkai első tamburás zenekar tagjai.

OBJAVA!

Čast nam je saopćiti poštovanom općinstvu, da se

788-10-3

→ **subotičko prvo tamburaško društvo** ←
u gostioni „Hungaria“ pribiva.

Veleštovanjen

Članovi subotičkog prvog tamburaškog društva.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Egy 14-15 éves fiú,

aki írni és olvasni tud,
kéményseprő üzletben

tanulónak felvétetik.

Megkivántatik, hogy jó családból való legyen. Három évre veszem fel. Minden néven nevezendő költségek, valamint alsó és felső ruházat engem terhel és a szabadítás és beiratás is.

Sabjányi János

kerületi kéményseprőmester
Bácsalmáson.

789-3-2

Kelebián, Mélykúti úton

Govorkovics István

jóforgalmu 790-3-1

szatócs-üzlete

eladó.